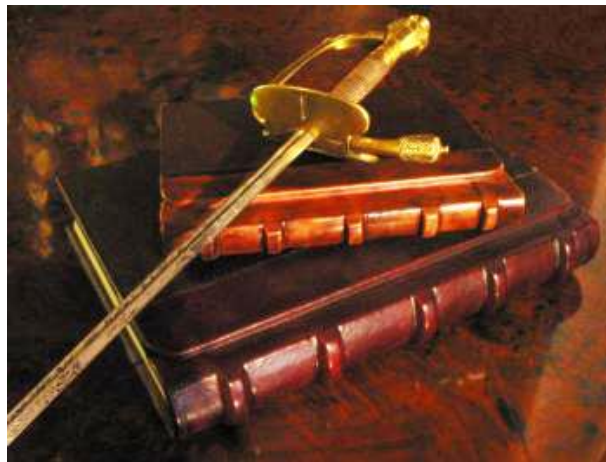

ФРАГМЕНТИ НА ТРАГУ МАЧЕВАЊА КАО БОРИЛАЧКЕ УМЕТНОСТИ

„Бумбу но иши“ - Перо и мач су у складу:
За лењ и туп дух недостижно је мајсторство у мачевању јер
оштрину мачу даје само оштар дух који га води.
Паметан човек, зато, учење мачевања увек започиње с
оним што најбоље бруси и оштри дух - **књигом**.
Мајсторство и врсност у мачевању, свакој вештини и животу уопште
темеље се, дакле, на култури **пера**
јер само нас **слова** одвајају од тупости духа - дивљаштва,
неукости и ропства.

*„Читање је капија духа“ (Волтер) - оног што
одваја човека од животиње.
Како, шта и колико, дакле, неко чита такав му је и дух.
Ако је то само кратко, мало и на брзину и дух му је
скраћен, сиромашан и брзоплет;
такав му је, онда, и живот:
ограничен, баналан, празан и површан - *бездухован*,
дакле, **савремен**.*

*

Реч БУШИДО - кодекс јапанских ратника самураја, дословце значи „пут ратника”(буши - ратник; до-пут; бу-рат) – „ратна стаза”.
Међутим, јапански идеограм „бу” значи такође и прекид борбе, враћање мача у корице.
Бушидо, дакле, истовремено и дословце значи ратников „пут мира”.

*

Den Tastern ihre Kräfte brechen,
und böse Luste widerstehen.
List'ne Kunst weit über Ziel.
Kein Sieg muß ohne dieses Siegen
we anders ficht, müß unfeuligen
Job=frönt ihr gleich die blinde Welt.

„Прави победник побеђује себе.
Силе порока посећи и лоше жудње пробадати.
Уметност је скупља од злата. Друга победа нема вредности. Ко мачује другачије мора изгубити, и ако га слеп свет можда славата.” (Christoff Weigel, „Слике из живота сталеза који служе владару као пријатељи и ратници”, 1698)

*

„Добар мачевалац избегава свађу и борбу.
Борити се значи убијати.
Поента је да ову уметност треба искористити као средство за напредовање у проучавању Пута.
Уколико се правилно упражњава, она нам на делотворан начин помаже да допринесемо оплемењивању нашега ума и духа.”
(Кимура Кјухо, 1763, јапански учитељ мачевања)

*

„Дух будоа (ратничког пута – прим.аут.) јесте у томе да се покаже прави пут с којег човек не сме скретати, с крајњим циљем да се личност просветли и освети”
(Сенсеи Такамијаги)

*

„Мислити само на победу је болест.
Мислити само о употреби борилачке вештине је болест (...)
У борилачкој вештини је болест ако не оставите иза себе ум борилачких вештина."
(Јагју Муненори, 1640, јапански учитељ мачевања)

*

„Када немате мач, већ само штап од бамбуса, а противник исуче
дугачки мач и нападне вас, требало би да можете да рукујете
дрвеним штапом и одузмете му мач.
Али, чак и ако му не узмете мач, требало би да можете да га задржите
и не будете посечени. Ово је само по себи победа.
Овакво стање ума је суштинско за значење - не мача."
(Јагју Муненори, 1640, јапански учитељ мачевања)

*

„Иако могу да повреде твоја осећања, једино овим трима мораш да опростиш -
поветарцу који расејава твоје цвеће, облаку куји скрива твој месец и човеку који
покушава да с тобом заметне кавгу."
(Иназо Нитобе, *Бушидо: душа Јапана*)

*

„Вештина мачевања није у тучи мачевима.
Људи који не мисле тако и задовољавају се тиме да после борбе напуне стомаке и нађу
место на коме ће да се извале - представљају обичне скитнице (животиње) и ништа
друго..." (Мијамото Мусаши, 1645.)

*

„Одвратно је тући се ради забаве; срџба, јед, мржња, нетрпељивост, жестока жеља за
победом, и то у једној ствари у којој би било оправданије да се жели пораз. Јер надмоћ
над другима, у безвредној ствари, не приличи часном човеку."
(Мишел де Монтењ, „Огледи"1580.)

*

„Варварска је навика изазивати друге на надметање."
(Documenti d`Amore, Франческо да Барберино, 1309)

*

„Мачевање постаје нешто више од припреме за борбу.
Оно постаје нешто што се може вежбати и само за себе."
(Hope Sir William, 1707)

*

„Има људи који од свега стварају рат; они су прави варвари јер хоће да све што чине постане нека победа“
(Валтазар Грациан, 1646.)

*

„Прилика је искушење наше мудрости и боље је да јој се уклонимо, него да у њој победимо. Има људи, који услед свога, њима својственог, карактера или услед карактера њихове народности, лако нађу и створе прилику, па су вољни да се увек свађају и бију. Онај пак, који се креће у светлости ума, дуго се преомишља, пре него што загази у кавгу. Он види више храбрости у томе, што ће се уздржати, него што ће победити; па ако се можда и нађе каква луда, која је сваки час приправна, да се бије, и онда разуман моли, нека му опрости, што нема воље да не буде друга луда.“
(Валтазар Грациан, 1646.)

*

„Није смисао да један спортиста победи другог како би се показало ко је бољи већ да се вежба и буде вежбан од стране тренера да се буде бољи од себе и надмеће са собом а не оним испред себе.
Смисао није у упоређивању него у саморазвоју.“
(Виктор Франкл "Вапај за смислом")

*

Ко тражи медаље није их заслужио, а ко их је заслужио – нису му ни потребне.
(Мартин Кесел)

*

„Лакше је људе водити у борбу и распаљивати њихове страсти, него их обуздавати и усмеравати ка стрпљивом труду на путу мира.“
(Андре Жид)

*

„Мачевање се данас претворило у безвредну разбигригу – са презиром је говорио учитељ мачевања. – Сада га зову спорт... Као да се ради о бављењу јутарњом гимнастиком! (...) Морам да вас прекорим господо, ја вам не посвећујем своје време да бисте се бавили спортом већ да бисте научили једну рафинирану вештину...“
(Артуро Перес Реверте, Учитељ мачевања)

*

: „Нигде се човечји карактер не одаје тако јасно као у борби. Ко је по природи подлац и подмукао, свиреп, глуп, груб или саможив, тај ће и свој карактер исказати - хтео не хтео - и у борби. Он ће тежити по сваку цену и на сваки начин да за себе приграби што више погодака. Један племенит и витешки карактер презире овакву борбу.“
(Душан Гложански, Упут за борење сабљом и рапиром 1939)

*

„Мачевање, борба сабљама или употреба лука и стреле развили су се из потребе убијања непријатеља у одбрани или нападу, али се њихова изворна функција готово изгубила а та су умећа постала чиста вештина.

Она се практикује, на пример, у зен-будистичкој борби сабљама, која захтева велику вештину, контролу целог тела и потпуну концентрацију - квалитете које дели с уметношћу (...)

Зеновски мајстор у борби сабљама не гаји жељу за побеђивањем, убијањем или деструкцијом, он не мрзи.

Он се бави извођењем чистог покрета, а ако противник буде убијен, то је зато што је сам „стао на погрешно место“.
(Ерих Фром, Анатомија људске деструктивности)

*

„Кад је реч о борилачким вештинама њихово упражњавање може бити само учвршћивање нарцизма и жеље да се напросто буде бољи и јачи од других. Али, на одређеном степену сазревања, ова полазна мотивација долази у кризу и тада се поставља питање дубље мотивације, с ону страну сваке прагматике и самопотврђивања.

На том ступњу, или непосредно пре њега, избијају у први план етичке и естетичке компоненте вештине, тј. постаје поједнако важно - ако не и важније, зашто се и како се нешто чини, а не то шта се с тиме постиже или може ли се други победити и надвладати (...)

Борбена ефикасност се тако запоставља на рачун естетике вештине, поједине технике и покрети се све више удаљују од функционалних захтева те се више води рачуна о елеганцији и лепоти, уз минималну употребу снаге, него о ефикасности у реалној борби (...)

Више се не ради о томе да се неко убије или победи, него о томе да се пође у борбу против самог себе.

На тој степеници борилачка вештина надилази властиту прагматику и у њој „световна“ успешност губи на значају а она постаје средство самоусавршавања или надилажења онога што чини логику и намену борилачке вештине јер њен циљ и постаје трансцендирање световног (...)

Прави стрелац тада не гађа да би освојио какву награду, да би победио нити да би импресионирао друге. Он гађа за Бога.“
(Душан Пајин, Култура тела и борилачке вештине, 1990)

*

„Умеће борбе је тако подигнуто на ниво уметности – савршенства покрета који холистички култивишу и оплемењују тело и дух чиме помаже у спашавању људи од полуживота, тако што омогућава да виде како слободно и креативно може бити људско деловање.“

(Девиде, Јапан, 2004)

*

„Борилачке вештине никад нису имале за циљ приказивање пред публиком, или задовољења критеријума суђења или победе над противником у такмичењу. Огромна већина мајстора у будистичким и таоистичким манастирима,

чак и у секуларном друштву, никад не би ни размишљала о наступању на неком такмичењу за медаљу на Олимпијади.”(Лу,2008,вол.4:38)

*

„Зато већина оних, који су се бавили и још се баве на прави начин борилачким вештинама, ове не доживљава као спорт и вид забаве већ као вештину и начин живљења, што представља много шири културни контекст, у који су онда укључене и разне друге врсте вештина и уметности “
(Александар Филиповић, Зашто борилачке вештине не могу бити спорт).

*

„Ако одговараш на аресију чувај се да не повредиш нападача јер од погрешног коришћења своје вештине трпећеш последице.
На сваки начин покушај да избегнеш и игноришеш агресивне, нерасположене и зле јер ће се они сами, пре или касније на неки начин, сусрести са својом судбином.”
(Мао Јунаји, Кодекс Бубиши, 1621.)

*

„Како треба победити. - Добра победа мора у побеђеном изазвати радост, она мора имати нечег божанског што не постиђује.”
(Ф.Ниче)

*

„Грци и Римљани су били архетип храброг и јуначког али нису ништа знали о `духу части`. Двобоји су се у њихово доба практиковали не код племићких класа становништва већ код најмљених гладијатора, робова остављених на милост и осуђених преступника, које су, наизменично с дивљим животињама, хушкали једне на друге у доба великих криза кад је требало ради развеселавања народа пружити `хлеба и игара`.

Да је међу старим и културним народима и цивилизацијама предрасуда борбе на живот и смрт ради честољубља била потпуно страна доказују многобројна обавештења која су до нас дошла. Када је, на пример, један варварски вођа Германа изазвао на двобој **Марија**, овај римски војсковођа и јунак, му је послао одговор да се `ако му је живот дојадио, може обесити`, али му је, за сваки случај, предложио за мегдан бившег гладијатора, `с којим се може тући до миле воље`. **Антигон** је на позив **Пира** на двобој одговорио да је `за умирање важан прави моменат, а ако је Пир нестрпљив да умре, да може сам да потражи много других и разних начина да умре нпр. да попије отров, а и он му може препоручити једног свог роба вештог с копљем`. И **Сократ** је често испитивао разне недостојне поступке према којима се понашао с висине и потпуним миром; кад је једном добио ударац ногом, примио је то стрпљиво рекавши човеку који се томе чудило: `Зар бих на двобој изазвао и магарца кад би ме ритнуо?`

Видимо, дакле, да је старима био потпуно непознат читав принцип витешке части јер они се нису могли наговорити на мрачне и погубне фарсе у којима безначајне ствари, због прецењивања властите личности која јер је ситна доживљава се као светиња, преобраћују у трагично важне. Очеvidно, овде у основи свега лежи само најнеумеренија охолост и најодвратнија надменост.

Овај остатак дивљачког права из доба варварства постао је прибежиште из кога сваки подлац и будала може изложити опасности случаја да лиши живота најплеменитијег и најврснијег човека који му је као такав обавезно омрзнут.

Ти најчешће искомплексирани „људи од части" чим неко изрази мишљење које одступа од њиховог, или пак показује више разума него што они сами могу да покажу, одмах у свом `праву јачег` истичу спремност да узјашу бојног коња и ако им случајно у неком спору недостаје противдоказ у разуму они се окрећу безумљу силе и примитивизму.

На овај начин, иако данас није дозвољено да се пси и певци хушкају на борбе једних против других, против своје воље се хушкају људи на борбу до смрти смешном предрасудом апсурдног принципа витешке части који им налаже обавезу да се због свакојаке глупости међусобно боре као гладијатори.

И као што смо се ослободили излагања опасности да нам на путу свака хуља довикне `новац или живот`, требало би се ослободити и опасности да нам се свака хуља може обратити са захтевом `част или живот` и приморати да одговарамо својим здрављем и животом стављајући на коцку главу насупрот шупљој глави."

(Артур Шопенхауер)

(А.С. „Дневник учитеља мачевања” – Бележнице I-IX)

**Златни крчаг и кад се разбије остаје злато – врлина и кад губи остаје врлина.
Подвиг је увек већи од победе па вредно прелеће преко свега - и
преко својих пораза.**

**Стога, јер бити достојан врха важније је него се попети на
њега, треба хтети *Ars virtutis causa* – ВЕШТИНУ ЗБОГ ВРЛИНЕ
а не вештину због побеђивања.**

*

*Ко не зна да мисли, туча
му је усуд.
Суфијска пословица*

Као што је ухо дивљака глуво за музику која је *уметност*,
његово око слепо за слику која је *уметност*,
душа неспособна да осети поезију - реч која је *уметност*,
дух да му затрепери и узлети пред *уметношћу* промишљања -
метафизиком..., јер „Догађаје опажају само они који са њима стоје на
истој висини" (Оскар Вајлд),
тако и варварин зна само за баналну тучу мачевима а слеп је за
мачевање у форми једне *борилачке уметности*.

И пошто ухом чује, очима види, душом осећа, духом поима... – живи, само ношен и управљан својим *биолошким поривима*, он тако и мачује: ношен и управљан својим *поривом* да инстинктом, снагом и стеченим рефлексом - у складу са варварским начелом да „Може бити само један”, победи и не буде побеђен.

Отуд се мачевање *данас* на Западу доминантно види и упражњава само у духу фетишизма култа конкуренције - као банално телесно убилачко или такмичарско *елиминаторно* умеће.

Но, бескрајно се више добија и достојније је човека кад он борећи се са *анималним* у себи и око себе узраста у *културу* па се и бескрајно више добија, вредније је и достојније кад мачевалац мачује кроз тежњу да савладава анимално у себи и испред себе борећи се не да побеђује већ ради оплемењујуће креативности *вештине* тела, мача и духа - *телесне културе* као *борилачке уметности* (Martial Art).

Тај други приступ мачевању, његови принципи и дух је, међутим, остварив и у свакој другој борилачкој вештини, свим вештинама и *животу уопште* јер „Кроз живот се не може проћи без мачевати се” (Антонио Мањадо).

*

Правила мачевалачког двобоја налажу:

не сме се бости противник док је на земљи или кад му испадне мач, забрањено је наставити напад на рањеног противника, забрањено је ударати балчаком у лице, ногом у препоне, бацати прашину у очи..., а правила спортског мачевања: забрањено је нападати после „стој”, забрањено је вређање противника, забрањено је коришћење допинга, кажњиво је покривање руком важећу површину, кажњиво је псовање судије, кажњиво је варање са опремом...

Уистину, све то је огроман корак у односу на време у коме таквих правила борбе није било, али само корак од дивљачког одсуства правила ка мачевању окованом у стеге које на ланцу држе звер варварског духа.

Још увек се, дакле, избегава учинити један корак даље и поставити питање: Шта уопште неко тражи на земљи, зашто неког нападати кад је рањен или без мача, чинити нешто чему је циљ пробадање, засецање, пресецање, ударање балчаком, бацање прашине у очи, покривање руком важеће површине, нападати после „стој”, псовати, користити допинг, варати... - зашто је уопште у мачевању потребно неког **ПОБЕЂИВАТИ**, са неким се **НАДМЕТАТИ** и **ТАКМИЧИТИ**?

Реч је, дакле, о питању:

Да ли је могуће мачевање у коме је дух мачеваоца ослобођен варварских порива, у коме има сечења и бодова - али нема погађања, има мачевања - али нема потребе за ударањем у препоне, бацањем прашине у очи, покривањем руком важеће површине, псовања, узимања допинга..., нема потребе за **ТАКМИЧЕЊЕМ** и **ПОБЕЂИВАЊЕМ**?

Време све више показује да једно такво мачевање - као борилачка уметност и форма оплемењујуће **ТЕЛЕСНЕ КУЛТУРЕ**, а у духу Цицеронове и Сципионове дефиниције човечности (хуманитас) као великодушности, љубазности, цивилизованости, културе и уметности - супротно свему варварском и анималном, не само да је могуће већ и историјски неизбежно.

*

Техника мачевања, свих борилачких вештина и вештина уопште никад није
ЕТИЧКИ неутрална.

Постоје начини употребе сваке технике, па и технике борилачких вештина,
који су такви да њихова етичка настројеност видљиво или невидљиво,
посредно или непосредно, одмах или касније се неизбежно окреће деструктивно против
ње саме и оних који је користе.

И супротно. Увек постоји одређена етичка настројеност у
коришћењу неке технике и вештине...

која омогућава конструктивни развој ње саме и усавршавање онога ко је користи.
Тајна мачевања, зато, није у мачевању самом већ у томе како се мачевању ПРИСТУПА.

Тајна било које вештине није у вештини самој већ у приступу њој.

Тајна живота није у живљењу већ виђењу и приступу животу.

Кључ свега налази се не у чиниоцима већ у односима,
не у видљивом већ невидљивом.

*

Ако „Кроз живот се не може проћи без мачевати се“ (Антонио Мањадо),
тада је све борба и мачевање.

Но, тада се боре и мачују и сами приступи

борби и мачевању - то да ли се бориш као супарник - против неког,
или са њим - као сарадник, или поред њега - као сапутник, или испред њега - као узор,
или иза њега - као помагач, или испод њега - као завидљиви похлепник,
или изнад њега - као великодушни дародавац?

СВАКА БОРБА ИЗРАЖАВА УВЕК НЕ САМО НЕКИ ПРИСТУП ПРОТИВНИКУ У БОРБИ - НЕКУ
ЕТИКУ БОРБЕ, ВЕЋ И БОРБУ ПРИСТУПА ПРОТИВНИКА БОРБИ - БОРБУ ЕТИКА.

*

Какав однос има један човек према себи, другом човеку и свету око себе такав однос
има и као мачевалац према сопственој вештини, њеном учењу,
вежбању и примени, учитељу, другом мачеваоцу, свом мачу и себи као мачеваоцу.
Сви ти односи, био он свестан њих или не, су међусобно уплетени у једну целину истог
карактера и духа чинећи ЕТИКУ његовог живљења и БОРИЛАЧКУ ЕТИКУ његовог
мачевања. Нема, дакле, борбе у било чему без неког
приступа борби - етике борбе, па и борбе етика.

Свака ЕТИКА и БОРИЛАЧКА ЕТИКА, међутим, ма каква била, увек је и неизбежно део
једног истог лука који се кроз епохе напиње између два краја:

нискости дивљаштва и узвишености племенитости чинећи да иако

„Све душе су бесмртне само душе праведника су и бесмртне и божанске.“(Сократ)

*

У почетку је мач средство смртоносне борбе мачеваоца са противником,
на крају мач је средство оплемењујуће борбе мачеваоца са собом самим.

У почетку је мач био средство конфликта, на крају средство сарадње - јер ко се бори
само са собом тај је постигао мир са другима.

Мачеваоци, стога, данас не треба мачевима да се убијају нити да се ношени убилачким
поривом прикривеним под еуфемизмом „спорт“

узајамно сатиру око победа.

Они у својој вештини треба да се боре за супротно - оно што превазилази такав свет и
његове антивредности: за начин мачевања који их удаљава од
анималног и варварског - култивише и оплемењује њих и свет око њих.

*

Лаици мачевање изједначавају са умећем убијања због чега обично немају разумевање за учење ове вештине.
Права вештина и суштина мачевања, међутим, није убијање јер убити увек значи на неки начин бити и убијен.
Убити мачем је израз неукости јер само онај ко не зна да мачује - ко не влада мачем већ мач влада њим, у борби мора да убија.
Ономе ко је досегао извршност вештине отуд је питање мајсторске ЧАСТИ да у борби надигра тривијалност убијања.
Он зато, кад је присиљен на праву борбу, мач не користи да постане убица-самоубица већ за обесхрабривање, заустављање, неутралисање, онеспособљавање, разоружавање, савладавање или рањавање противника.
Право учење мачевања као борилачке вештине је зато увек само оно коме је врхунац знања употреба мача за племенитост а не убијања.
Но, зрелом мачеваоцу његова вештина, исто тако, не служи ни за такмичарска надметања - мачевање као борилачки спорт.
Мач није играчка за дечије игре престижа, славољубља и таштине.
Заправо, јер врх мајсторства у свакој делатности је увек њено претварање у уметност, сваког зрелог мачеваоца највише занима мачевање као борилачка уметност (Мартиал Арт) - мачевање као КУЛТУРА оплемењивања тела и духа мачевалаца, њихових међуљудских односа и вештине саме.

*

Потребни су срчаност, вештина и снага да би се наоружани противник мачем убио.
Али, пријатељу, много више срчаности, снаге и вештине је потребно да би се наоружани противник мачем само ранио, разоружао, онеспособио, неутралисао или се од њега начинио савезник и пријатељ.
Потребни су срчаност, вештина и снага да се мач користи за надметање и побеђивање у такмичењу.
Али, пријатељу, много више срчаности, снаге и вештине је потребно да се мач користи не против другог већ са другим и за другог а против себе - не за побеђивање у борилачком спорту већ за лепоту једне борилачке уметности.
Потребни су срчаност, снага и вештина да би се живело ратнички и витешки.
Али, пријатељу, много више ратничког и витешког је потребно да се срчаност, снага и вештина префине, сублимишу и одухове - постану нешто узвишено и племенито.
Лако је и једноставно, дакле, у свему па и у мачевању чинити банално и приземно - као животиња, али је тешко, пријатељу, живот трошити за нешто вредно - чињење и досезање онога што анимално и банално надилази.

*

„Клица целата налази се готово у сваком човеку.
Међутим, људске и зверске особине не развијају се у њему поједнако.
Ако неком оне друге, у свом развоју, надвладају све његове остале особине, онда такав човек постаје страхан и наказан." (Ф. Михаилович Достојевски)
Постоје, зато, људи, групе и културе који живе од туче, воле борбу и крв.
Постоје људи, групе и културе који се бране од њих - али су исти као и они.

Постоје људи, групе и културе који не живе од туче и не воле борбу и крв али су принуђени на њих како би се одбранили и од првих и од других - а који се боре тако да при томе буде што мање туче, борбе и крви.

Постоје и људи, групе и културе који не живе од туче и не воле борбу и крв али се од нападача бране тако што мудрошћу налазе начине борбе са којима побеђују без туче и крви.

Сва ратна историја света и све борилачке етика постоје кроз дијалектику средине и крајности ових полова варварства и културе.

Ту дијалектику живи и вештина мачевања.

Отуд постоје људи којима мач и мачевалачка вештина требају да би пљачкали, тиранисали, убијали, освајали и владали - као и исти такви људи који се од њих бране убијањем, тиранисањем, освајањем и пљачкањем.

Постоје људи којима мач и мачевалачка вештина требају за племениту одбрану - да прве и друге мачем одврате, обесхрабре, зауставе, разоружају, онеспособе, савладају, ескивирају или ране - избегавајући на све начине да постану убице.

Постоје људи којима мач и мачевалачка вештина требају да би се надметали, побеђивали, доминирали, освајали медаље - чинили исто што и сви претходни - њихова браћа, али преобучено у „хуманост“ спорта - замену и вежбу за освајање, убијање, владање или одбрану.

Постоје, на крају, и људи с оне стране сваке ратоборности нападања, одбрана или надметања а којима мач више није ни оруђе убијања ни нужно зло ни играчка за дечије игре победничке таштине.

Њих занима ТРЕЋЕ мачевање и достигнути идеал сваког правог витештва: мирољубива вештина борилачке уметности и телесне културе којој прилазе из љубави што оплемењује и усавршава међуљудске односе, тело, дух и душу човека.

*

Борилачке вештине, па и мачевање,

не треба да се развијају кроз профану употребу у сврху корисне употребљивости – везивањем за реално (убијање или такмичење).

То је пут који води само њиховој техничкој банализацији и етичкој варваризацији. Развој борилачких вештина, па и мачевања, не треба, дакле, да је покретан биолошким и свођењем на телесно, анимални инстинкт и рефлекс, кретање ка практичном и коначном у вештини – њеном обездуховљењу, већ духовним у човеку; не кретањем кроз хоризонтални приземног већ вертикалу идеалног и неограниченог у вештини и мачеваоцу самом.

Тек тада, кад је тиме борилачка вештина постала технички обогата и етички оплемењена – кад се претворила у непрактичну, „нереалну“ и „онострану“ борилачку уметност, она може тако освештеног, узвишеног и култивисаног карактера да се благородно спусти ка „овостраној“, реалној и профаној употреби јер тада више неће бити варварско оруђе борбе за раздор и рат већ божанско оруђе борбе за хармонију и мир.

*

Ако се борба и борилачко воде уз приступ „*Contraria sunt complementa*“ (супротности се допуњују) из њих нестаје супарничко, дивљачко и варварско јер противници се тада боре кроз сарадњу и сарађују кроз борбу. Тиме, јер „*Сазвучје супротности извор је лепог*“ (Тома Аквински) и

*„Оно што је једно другом супротно сједињује се и из различитих звукова настаје најлепша хармонија...” (Хераклит),
у заједништву борбе настаје лепота вештине и заједништво у
лепоти вештине борбе – борилачка уметност (Martial Art),
борба и борилачко окренути конструкцији,
сарадњи, оплемењивању...*

*

Као што *„Паметни људи расправљају о идејама, просечни људи о практичној свакодневици а необразовани једни о другима” (Аристотел),*
тако и мајсторе мачевања занима да се мачевањем баве само као вештином самом - мачевањем као борилачком уметношћу а не њеном практичном употребом за бојево или такмичарско побеђивање, или бављење другим мачеваоцима као противницима.
Зато је Мијамото Мусаши - највећи мачевалац Јапана, 1645. године написао:
„Учим од свог противника у двобоју, и учење је једини разлог због којег се борим”, а
Кастл 1885. године у истом духу у својој књизи подсећа да:
„Још су мајстори 16. века проникли у начело које се данас занемарује (...), да борци не треба да се упоређују и придају сувише важности погоцима (...) већ да из њих извлаче поуке.”

*

Прво се учи како се борба води кроз сукоб а затим се учи како се води кроз сарадњу.
То је не само зато што прво је лако а друго тешко већ и јер
„Оно што се као најизврсније чини изискује, по природи, увек и највише васпитање”. (Сократ)

*

Могуће је мачем погодити а не умети мачевати, но немогуће је умети мачевати а не погодити.
Први и најважнији циљ у мачевању зато није погађање већ мачевање само – вештина, јер прави погодак је само онај који се рађа из мајсторства а не игре случаја и срећне неукости.
Зато ако у борби гледаш само да погодиш онда нећеш видети како мачујеш. Тада нећеш ни погодити јер као што тајна доброг жонглирања није у хватању - циљу, већ у бацању - путу, тајна погађања стрелом није у нишањењу већ натезању и опуштању лука..., тако и у мачевању тајна погађања мачем није у жељи за поготком - циљу, већ у начину мачевања и вештини - путу.
Мачевалац који у борби грамзиво само гледа да погоди противника - циљ, а не гледа КАКО мачује неизбежно заборавља на мачевање само и вештину - пут и тада увек и неминовно упада у беспуће.

*

Мачеваоци данас не треба да се убијају мачевима.
Али то не треба да чине ни у другом, прикривеном, облику еуфемистичког имена *спорт* - сатирући се међусобно око такмичарских победа, грабежа за поенима,

медаљама и статусом саучествујући тако у грађењу и одржавању једног компетитивног света окренутог против њих самих.

Они треба у својој вештини да се боре за супротно - оно што превазилази свет престижа, таштине, славољубља, гордости, зависти, агресије, беса, насиља и свеопштег прашумског ривалства.

Дакле, за начин мачевања који их удаљава од баналног и варварског - *анималног* у себи а оплемењује и уздиже у културно не само њихову вештину већ и њих и свет око њих. Твоје једино надметање и борба, зато, нека увек буду да се беспштедно, на сваком месту, у сваком тренутку и у свему бориш против анималног и надметачког у себи.

Не видим другу дефиницију добра и дубљу сврху људског делања, па и мачевалачке вештине, од тога да буду степениште ка личним врлинама и служе племству живота.

*

Дете прво изводи грубе покрете рукама па тек касније fine покрете прстима. Сликари и клесари прво стварају у широким и грубим плановима па тек касније прелазе на детаље... исто важи и у музици, грађењу, науци, философији...

То важи и у *мачевању*. У почетку је мачевање само *телесно* - дивљаштво јачег, бржег, окретнијег, насилнијег и агресивнијег у коме се мач користи широким инстинктивним замасима без технике и вештине а са јединим циљем да се погоди. Тек хиљадама година касније мачевање постаје префињена вештина која се супротставља нагонима а култивисан мачевалац оплемењеног карактера који влада контролисаним покретима, знањем, промишљањем, тактиком и интуицијом - *духом*, изводи суптилне покрете мачем бавећи се не само погађањем већ *начином* на који се погађа.

Исто тако и мачевалац почетник прво учи да погађа у највеће и најсмртоносније тачке на телу противника, а које је најлакше погодити - груди, стомак, бокове и главу; након тога учи да погађа у најмање тачке - места *рањавања* а не убијања, а које се тешко погађају: руке и ноге; затим учи да противника помоћу мача само *обесхрабри, разоружа* или *онеспособи, нетралише* за борбу; тек на крају учи да мачује због љубави према вештини самој а не због побеђивања противника, ради истраживања, трагања, спознаја, креативности, иновација, идеја у вештини и ширења могућности свог тела и духа - ради мачевања које постаје борилачка уметност и телесна култура што оплемењује човека. У *таквој борби* - *вођеној с љубављу сви противници побеђују*.

Све почиње са *дивљаштвом* али вештина мачевања, свака вештина и све што чинимо, развија се и *добро* је само у оној мери у којој се од тих својих корена удаљава, ако помоћу њих *оплемењујемо* себе и свет око себе.

*

Као што циљ свирања неке музике није крај музике већ музика што траје тако и циљ мачевања није погодак већ мачевање.

„Сама борба нам чини задовољство – не победа.“ (Паскал)

Свако, на име, може мачем нанети увод или сечење на овај или онај начин - чак и неуго дете, али свако мачем не уме од борбе стварати МАЧЕВАЊЕ.

У борби мачевима у којој је једини циљ погодити противника главно средство за то је да борба траје што краће (да се противник погоди одмах једним покретом) јер са бројем покрета расте и могућност да се буде погођен.

У мачевању у коме је, супротно, циљ да се заједно са противником ПОГОДИ ВЕШТИНА главно средство за то је да борба траје што дуже.

У таквом мачевању, у коме је циљ АКЦИЈА а не погодак, погодака нема, ни окончања а борба ТРАЈЕ... претварајући се у раскош покрета тела и мачева.

Што је, дакле, мачевање са више погодака и краће траје то је у њему мање мајсторства јер сваки погодак је нека грешка, замор или неуконост, пукотина и посусталост у вештини.

Покушавати мачевати без грешака – погодака, без победе и без пораза, борити се у бескрај... је врхунац умећа два мачеваоца - уметност.

Зато добар учитељ и ученику губитнику и победнику у мачевању говори исто - „не ваља“.

Добром учитељу ваља само ученик који мачује тако да нити губи нити побеђује јер у мачевању добрих мачевалаца нема победника и поражених пошто једино вештина сама може бити поражена или победник.

*

*„Има људи који од свега стварају рат;
они су прави варвари јер хоће да све што чине постане
нека победа.“* (Грацијан Валтазар)

Такви људи и мачевалачку вештину гледају само на прозаично-приземан начин као умеће коме је једини циљ побеђивање у такмичењу или убијању.

Мачевање је, међутим, неко једном назвао „дијалогом мачевалаца оштрицама“.

Ако је тако тада и тај дијалог, као и сваки дијалог, не мора бити увек свађа, препирка и простачко псовање.

Он може бити и разговор из задовољства, полемика у заједничком проучавању проблема вештине, али и мајсторство говорништва, поезија или певање што оплемењује душу, тело и дух – дијалог оштрицама доведен до једнеборилачке уметности.

*

У свему, па и мачевању, постоје две врсте бораца:
они који у борби хоће по сваку цену сачувати себе од противника и
они који у борби хоће по сваку цену сачувати противника од себе,
они који у борби хоће владати противником и
они који у борби хоће владати собом,
они код којих је борба средство насиља и
они код којих је борба средство ненасиља,
они које у борби занима победа
и они које у борби занима вештина,
они који траже борбу што раздваја и
они који траже борбу што спаја,
они које у борби носи анимално и
они које у борби носи људско...,
дакле, они који у борби траже само себе и
они који у борби траже нешто веће од себе.

*

Мачевање је као писање.

Прво се уче покрети тела и мача - слова.

Затим се учи повезивање тих покрета у акције - писање речи.

Након тога се учи повезивање акција - склапање реченица.
Тек када се мачевалац на овај начин „описменио“ и почео да спаја и повезује
акције у мачевање - „пише“,
показаће се да ли је у души приземни калфа и обичан занатлија или уметник:
да ли у вештини пише практично и прозаично или уметнички и поетски.

*

Као у животу, тако и мачевању, човек треба да зна који су га подухвати достојни а који не -
којим људима треба а којима не да пружа не само руку већ и мач.
Побеђују они који знају када се треба а када не треба борити. (Сун Цу)

*

Код савладавања и увежбавања технике мачевања ученику је прво одређено
како треба да почне и заврши једну радњу.
Код савладавања тактике он се бави различитим применама једне исте техничке
радње - одређено му је с којом радњом да почне али не и како да је заврши.
Дакле, док се техника бави елементима тактика се бави опцијама,
док се техника бави затвореним тактика се бави отвореним,
док је техника репетитивна тактика је инвентивна,
док техника захтева дисциплину и послушност тактика захтева слободу,
док се техника држи дефинисаног тактика се држи креативног,
док техника тражи стварност тактика тражи ИДЕЈУ.
Претпоследња фаза у савладавању мачевања је, стога, да се ученику
не одређује ни како да почне ни како да заврши једну радњу,
а последња и врхунац да му се више не одређује ни радња.
Он је толико сазрео да му и радња и њена реализација постају ИДЕЈЕ.

*

Сваког тренутка треба радити на оплемењивању крволочних техника борбе јер свака
вештина која је пуко средство убијања и сакаћења, усмерена ка нескладу и
деструкцији се увек на мноштво начина окреће против онога ко је користи јер
последнице су неизбежне где постоје узроци.

*

Мачевалац прагматичар не гледа како и шта чини у свом мачевању
већ само како да му мачевање буде за нешто
корисно и употребљиво.
Он, дакле, док мачује не мисли о својој вештини већ о томе како да му она
за нешто служи, не мисли о мачевању већ о својим интересима,
не бави се вештином у себи већ собом у вештини.
Право мајсторство, међутим, у сликању, писању, свирању...,
па и мачевању, настаје тек кад се сликар, писац, свирач, мачевалац...
посвети томе што ради из љубави
према томе што чини а не из љубави према себи који чини,
и тако чини чак и на штету и по цену себе који чини.

*

Пријатељско мачевање са колегом правим мачевима није за сваког. Такво мачевање тражи много више умећа и карактера од мачевања са противником у двобоју јер исти ударац сечивом који противника рањава или убија у правој борби колегу не сме уплашити или повредити већ га одушевити, надахнути и ИНСПИРИСАТИ!

Такав мајсторски ударац или бод мачем најтеже је извести јер захтева не само научену технику руковања мачем и умеће самоконтроле које влада над у борби уобичајеним животињским нагоном деструкције већ и дар за креативно, инвентивно и уметничко.

Зато је, споља и споредно гледано, мачевање борилачка вештина којој је функција побеђивање противника али у дубљем и суштинском смислу оно је борилачка вештина којој је функција супротна - побеђивање себе, самокултивација и телесно-духовно оплемењивање.

*

Лош мачевалац не разликује обичну тучу мачевима од мачевања. Он у мачевању налази само оно што у њему буди нагоне агресије па тако и мачује – само да би у складу са варварским начелом да „Може бити само један“ задовољио свој порив да рефлексом, инстинктом и снагом погоди, туче и буде тучен, победи и покаже себи и другима да је на врху. Бескрајно је, међутим, вредније мачевање у коме мачевалац у борби савладава то анимално у себи и испред себе постајући човек што ову вештину види и упражњава са другим циљем - као оплемењујућу телесну културу и врсту уметности.

*

Једино гесло модерног времена – „Брже, јаче, више“ није пут који води у врхност вештине већ пут у беспуће нестрпљења, похлепе и таштине.

Ако тај пут неког и одведе у неку вештину то ће бити само тамна страна вештине јер тамна страна човека неизбежно доноси само тамну страну вештине.

*

У бици богова у Тројанском рату (Илијада), Посејдон је изазвао Аполона на двобој. Аполон се повукао, одбијајући са гнушањем да се бори због некаквих безначајних смртника. Није га испровоцирала ни Артемида која му се ругала говрећи да је кукавица. „Изгубио бих осећај за меру и ред ако бих се упустио у борбу зарад безначајних смртника који сад ничу као лишће по дрвећу, а потом ће увенути и неће их бити.“

*

Није толико важно да задатак испуниш ефикасно и успешно колико каквим си се показао док си га испуњавао. У испуњавању можеш бити безуспешан али јер, „Начин на који умиремо може учинити вредним читав наш живот“ („Бушидо кодекс“), оно како си се носио са тим задатком може те издигнути изнад сваког твог

неуспеха - као онај Спартанаца у Термопилима.
Исто тако, можеш успешно испунити задатак али да све што си при томе чинио је
унизило и тебе и твој успех.
Добар учитељ, зато, јер придаје највећи значај томе какав је ученик,
уvek више проматра њега него испуњавање задатка који му је дао.
Ништа што нам живот даје да чинимо не даје нам толико ради испуњења неког задатка
колико нас ради - да би разоткрио
не да ли нешто успевамо или не успевамо већ ко смо и какви смо.

*

Почетнику је важан само погодак – циљ, мајстору начин на који се погађа – пут.
Почетник мачује заробљен између победе и пораза,
мајстор слободан – не базирајући се на њих.
Почетник мисли против кога ће мачевати, мајстор са ким ће мачевати.
Почетник води борбу, мајстора борба води.
Почетник ужива у побеђивању, мајстор ужива у мачевању.
Почетник тражи корист од вештине, мајстор тражи да вештина има корист од њега.
Заправо... постоји само једна разлика између почетника и мајстора:
почетник воли себе у мачевању, мајстор воли мачевање у себи.
(А.С. „Дневник учитеља мачевања“)

*

Све што чини један мачевалац погрешно је ако је он сам погрешан јер КАКО и ШТА се
чини зависи увек и од тога КО чини.
Зато нико не може достићи изврсно у мачевалачкој или
било којој другој вештини, и животу уопште, уколико не ради истовремено и
на томе да и сам постане изврстан.
Стога мачевалац главне напоре треба да усмерава прво ка раду на
себи а тек после ка вештини, јер ОН је тај који вештину учи.
Отуд ако је мачевалац ту лењ и ту поклекне,
неизбежно клоне и његова вештина.
Нека у складу с тим и твоје мачевање,
увек буде истовремено и степениште ка духу и личним врлинама
јер највише у било којој вештини је да она постане пут ка врлини пошто
„Не спашава вештина већ врлина“ (Владика Николај).

*

Постоје две врсте мачевалаца.
Први које у борби занима видљиво, опипљиво, спољашње, банално, ПОБЕДА,
престиж, добит, погађање, бројање, елиминација... и за које је
мачевање примарно рефлекс, инстинкт и ствар тела – прагматика у вештини.
Други су они које у борби занима невидљиво, неопипљиво и унутрашње - ИДЕЈА,
замисао, начин, извођење, промишљање, тактика, инвенција, вештина, лепота...
и за које је мачевање примарно ствар духа – уметност у вештини.
Први, дакле, више цене победу од добре борбе а други више цене добру борбу од
победе, први гледају себе у вештини, други гледају вештину у себи,
прве занима њихово „ја“ друге мачевање...
Мачевалачка борба, свака вештина и живот уопште се увек
воде на раскршћу ове хоризонтале и вертикале - на тачки укрштања у људском
анималног и божанског.

*

Све што човек чини - хтео то или не, увек има и неку етичку, естетску,
сазнајну, вредносну, политичку, онтолошку... димензију.
Дакле, и то како један мачевалац прилази својој вештини,
како се односи према противнику, учитељу, борби...
увек истовремено и прекорачује саму вештину мачевања.
Сваки чин мачеваоца, зато, увек на неки
начин у себи садржи и неко добро или зло, лепоту или ружноћу, истину или обману,
вредност или безвредност, уздизање или пропадање... - јер није само чин
мачевања већ и чин постојања.
Мачевалац се, стога, почиње на прави начин бавити својом
вештином тек кад се кроз њу почне бавити и оним што мачевање
није: собом и светом око себе.
Зато, ма шта било то са чиме се човек бави то је увек,
био он тога свестан или не, и нека МИСИЈА према њему,
другима и свету око њега.

*

Постоје појединци, групе, културе...
код којих је сав живот и све што у њему чине, па и њихово мачевање,
као у шуми са зверима - само вртлог непрекидне борбе, супарништва, мржње,
подозрења, конфликта, надметања, престижа, насиља, отимања,
страха за себе и своје...
За њих где нема крви да се пије, из руке или рукавице, - нема ни живота.
Но, има и људи, група, култура - па и мачевалаца, који су
сазрели и увидели да суштина, вредност, лепота и величина живљења, чињења,
па и мачевања, није у сукобу са светом и свиме у њему,
већ у вештини спајања и хармоније - конструкцији а не деструкцији.
Они су склонији сарадњи него сукобу, финеси него крајности,
лепоти него надметању, давању него отимању, мајсторству,
перфекцији него побеђивању..., искорачивању из себе него себи.
И док се први непрестано међусобно сатиру али и насрћу на друге,
они други, као и све старе и оплемене културе које су живеле поред варвара,
гледају да имају што мање посла са њима, подижу границе и велике зидове,
или покушавају духом да упале искру сазревања у њима
и оплемене их културом.

*

Права изврсност у нечему није резултат надметања са неким око победе
већ делатности на ствари самој.
Зато ДОБАР сликар не настаје из такмичења са другим сликаром око лепше слике већ
из тога што сам покушава да дохвати идеју своје слике у себи.
ДОБАР песник није онај који пише песму да би била боља од песме другог песника већ
онај што тражи по бескрају праву реч која
се дубоко крије у њему. ДОБАР музичар није онај који тежи да свира боље од другог
музичара већ онај који сам покушава да задовољи своје
ухо свирајући савршеније него што свира...

ДОБАР мачевалац не настаје из тежње да у борби
достигне и престигне другог мачеваоца већ из борбе са собом да помери
границе властите вештине.

Човек у коме се не налази МЕРА савршенства уткана у њега самог,
који нема и не осећа у себи идеално које га изнутра нагони ка „бољем”,
већ му стално треба неко споља и поређење са другим - као штака за ослањање,
досеже увек само безначајно,
ма на какав се победнички трон попео.

Најбоље увек измиче сваком ко најбоље нема сам у себи пошто ништа савршено не
припада ономе коме савршенство већ не лежи у њему.

Изврсно, дакле, не настаје из поређења и надметања да
нечије нешто буде боље од нечег неког другог – таштине,
већ из тежње да делатник из себе самог пружи
највише што може како би нешто постало
изврстан, непоновљив и неупоредив свет за себе.

Прави мајстор било које вештине, па и мачевања, зато увек избегава
надметање и изврсност тражи не тако што престиже и прескаче друге већ тако што сам
трчи за себе и себе самог прескаче.

*

У мачевању као борилачкој уметности
мачеваоци нису заокупљени својом победом и престижом већ
садржајем и начином заједничког мачевања.

Њих не занима КО и чија је акција боља него ШТА и која је акција боља.

Ту није циљ победа већ достизање лепоте и вештине.

Мачевалац ту не изводи разоружање да би победио противника већ да би
БЕСПРЕКОРНО извео акцију разоружања.

Он не напада противника да би га погодио (победио) већ да би САВРШЕНО
спровео идеју једне акције напада.

Он не изводи одбрану да би одбранио себе већ да би једну врсту заштите
урадио са ПЕРФЕКЦИЈОМ.

Он у борби не напада противника већ његову вештину,
и не брани себе већ своју вештину.

Он се не бави мачевањем да би себе телесно, духовно и душевно
самоусавршавао већ се мачевањем бави из љубави према овој вештини па га та љубав
телесно, духовно и душевно усавшава.

На тим малим, скоро невидљивим разликама,
јер „*Баво се увек крије у ситницама*”,

ОДНОСА према вештини и противнику – финеси да
један разоружава да би победио а други да би изврсно извео разоружање... - да један у
оном што чини мисли о себи а други о свом посвећењу томе што чини,
се темељи све божанско и дијаболично, све варварско и култивисано племенитошћу у
вештини мачевања и животу уопште.

*

Кад у борби сатканој од случаја и неизвесности
два мачеваоца почну мачевати ПОВЕЗАНИ осећајем за заједничку
уметност и ПЕРФЕКЦИЈУ неизбежно се рађа ХАРМОНИЈА.

Тада покрети оружја и тела спонтано граде правилност, уређеност и СКЛАД
а мачевање добија лепоту сценске уметности.

Лепота је, дакле, неизбежни пратилац како ДОБРЕ праве борбе

тако и ДОБРЕ сценске борбе.
Она је неизбежна као што је неизбежан мост између сваке
добре уметности и врсног живота.

*

Победник је увек као напети лук кога победа разаципе
између његове гордости с једне стране и противничког унижавања с
друге стране - нацињући га док његова таштина и надменост
не сломе све људско у њему.
Победа зато увек убија - побеђеног на почетку - победника на крају,
па „Кад се нека победа подробно опише, престаје да се
разликује од пораза“ - Сартр.
У мачевању, стога, не тежи да победиш један свет већ да створиш један свет,
не да си бољи већ друкчији, не да си у ономе што чиниш први већ изванредан,
„изван-реда“ - неупоредив.
Зато је Берђајев и написао: „Слободан човек није онај ко је победник - ко гледа са
висине, већ онај који је загледан у висине“,
али не Икаровске већ Прометејске.
Прави плесач, стога, никад не игра за себе - свој престиж,
своју победу..., већ за плес, прави мачевалац мачује за мачевање...,
а мудар човек живи не за себе већ за живот.

*

Први део вештине мачевања је
механика телесних покрета телом и мачем - техника мачевања.
Други део вештине мачевања је умеће мачевања без тела и мача - тактика,
промишљање, интуиција и искуство мачеваоца.
Добро мачевање, дакле, није анимални рефлексно-инстинктивни импулс који полази из
ногу и руку и остаје у њима већ покрет који полази из главе и осећаја ширећи се на
руке и ноге. Почетник зато учење и практиковање мачевања почиње са радњама
ногу и руке: телесним и видљивим, а завршава са главом и осећајем - нетелесним и
невидљивим јер код зрелог мачеваоца мач прати невидљиво а не невидљиво мач.
Стога је и речено да пре него што укрсте два мача мајстори мачевања увек прво укрсте
две идеје – два духа и две душе.
Темељ мачевања је биологија, рефлекс, аутоматика, рутина и ТЕХНИКА али
мајсторство у свакој вештини, па и мачевању,
крунише једино њихова креативна примена - ПОЕТИКА.

*

И као што неко може градити шупу али и храм,
свирати два акорда са једним ритмом али и стварати звучну катедралу симфоније
тако и један мачевалац може мачевати само са 2-3 баналне радње ефикасности
али и стварајући целу једну уметност покрета и идеја.
(А.С. „Дневник учитеља мачевања“)

*

Мачевалац треба непрестано да има на уму да његов мач,
као и било који други предмет, поступак, реч, идеја, поглед...,
или било која друга људска делатност:

техника, политика, спорт, економија, уметност, религија...,
се може користити и добра и зла ради – употребљавати и злоупотребљавати.
Све зато, па и мачевање, тек човек личним избором узвишава или
унижава - даје му прецнак лепоте или гадости.

Из тог разлога никад не треба бити обузет оним чиме
нешто радимо – средствима, јер то је први корак скретања на погрешан пут,
већ вредновањима и премеравањима шта њима чинимо – циљевима
због којих чинимо, а држећи се вечног аксиома космичке равнотежа да
зло добра никад донети неће.

Циљ мачевања зато никако није убијање већ вештина јер како каже
Марин Држић *„Шта вреди знати мачевати кад сви мачеваоци су или мртви
или леже по тамницама?“*

Али циљ мачевања није ни побеђивање у вештини јер иза страсти за побеђивањем
налази се и гаји увек скривена агресија и жеља за моћи и поробљавањем.
Само и једино ако је мачевалац ваљан и племенит човек његов мач и његова вештина
биће извор врсног, вредног и доброг њему и свету око њега.

*

Све је више мачевалаца робова модерног света.
Они су обузети и опчињени материјалним па мисле само на средства и оно што имају:
мачеве, оклопе, кациге, штитове, одећу, обућу... - гвожђурију и крпе савременог
трговачко-потрошачког бусинесс света.

Њих уместо да интересује суштина вештине, њихово знање и како да блистају у
карактеру они се упињу да блистају у стварима, опипљивим предметима, кулисама,
изгледу, фасади - манекенство, маскирање, прерушавање и карневал промене
идентитета незадовољника сопственим идентитетом.

Но, као што сваки прави мајстор било чега увек придаје већи значај оном бити
него имати - свом знању над својим алатом тако и сваки прави
мачевалац не хаје за то са чиме и у чему мачује већ какав
је у себи и каква му је вештина.

Зато је Сократ и рекао *„... и као што не кажемо за коња да је добар кад је добро
опремљен већ кад је добро научен, тако и за човека (...) па мање оптерећуј себе бригом
око онога што имаш, већ се брини за оно шта си,
како би могао онолико колико је то могуће постати бољи.“*

*

У нечијем мачевању може бити свега:
брзине, окретности, снаге, технике, тактике, ефикасности,
побеђивања...., али ако нема лепоте, племенитости и врлине
оно ће увек бити само дивљаштво варавара а не вештина човека.
У свему се делање с духом разликује од делања без духа
јер ништа не вреди имати све ако се нема и оно што
свему даје вредност.

*

Не радити исто што раде сви већ бити различит и имати СВОЈ стил, јер стил није све
али без стила све је ништа, а моду - оно што
изједначава, видети као недостатак и изазов за превазилажење
одувек је био захтев у било чему сваког племенитог карактера.
У вештини и животу мислити, осећати и делати друкчије од
обичног и свих - ићи сопственим путем а не стално у корак са

већином, као по звуку заједничког бубња, - јер то није
отмено а и заглупљује, значи не само достизати лепо,
вредно и узвишено већ и развијати себе и живот.
Том духу СЛОБОДЕ, РАЗЛИЧИТОСТИ и БОГАТСТВА треба тежити и
за њега се борити по цену свих одбацавања, притисака, самоћа и жртава
како у вештини живљења тако и у вештини мачевања јер
„Мода је пролазна а једино је стил вечан.“ (Ив Сен Лоран).

*

Не види мачевалац почетник у мачевању
исто што види и мачевалац мајстор.
Поглед одоздо према врховима је увек другачији од погледа одозго према низији.
Зато мачевалац почетник од своје вештине тражи и у њој налази једно
а зрео мачевалац тражи и налази нешто сасвим друго.
Погледа на вештину мачевања, стога, има онолико колико има положаја и видика
које мачеваоци пролазе учећи је.
Но, виђење и разумевање вештине од стране мачеваоца
се не мења само зато што се мења учењем његово место у њој
већ и зато што се и он сам с протицањем времена мења.
Ово важи не само за учење мачевања и сваке друге вештине
већ и за живот човека у целини док се креће од
своје младости преко зрелости до старости.

*

Борба два лоша мачеваоца даје победника али победник због тога не
престаје бити лош мачевалац.
Такође, ДОБАР мачевалац може да изгуби од лошег - да
„победи онај ко мачевати не уме онога ко мачевати зна“ (Макијавели) јер „нико није
тако добро поткован да не би могао да се оклизне“ или јер *„и велики Хомер некад
задрема“*.
Време собом носи све и живот ни у чему ником и ни за шта не даје гаранције.
Добар мачевалац није, дакле, добар по томе што ефикасно побеђује
јер он остаје добар и кад губи.
Лош мачевалац није лош по томе што губи јер он остаје лош и кад ефикасно побеђује.
Нешто није ДОБРО јер побеђује већ зато што је ДОБРО.
Нешто није ЛОШЕ зато што губи већ зато што је ЛОШЕ.
„Мали човек је и на врху мали, горостас је велик и у јами.“
Мера доброг и лошег, дакле, није у побеђивању, губљењу, надметању,
успешности, није у релацији и дивлјаштву туче већ с оне стране сваког
спољашњег поређења и у унутрашњости сваког човека и мачеваоца понаособ.
Зато увек *„Покушај да не будеш човек од успеха већ човек од вредности“* (Ајнштајн)

*

У компетитивном мачевању, у коме је једини циљ
погодити противника, главно средство за то је да борба траје што краће
(да се противник погоди одмах).
Зато је у таквој борби одлучујуће убрзавање
(инстинкт и рефлекс) јер што борба траје краће
мање је ризична пошто пружа мање шанси противнику и смањује
вероватноћу сопствене грешке.

У некопетитивном мачевању, у коме је једини циљ да се погоди вештина, главно средство за то је да борба траје што дуже (да се противник што касније погоди). Зато је у таквој борби одлучујуће успоравање (контрола инстинкта и рефлекса), а због чега је управо креативнија, захтевнија, занимљивија и инспиративнија.

*

Многи ковачи имају тајне рецептура ковања доброг мача но ипак га никад нису исковали јер им измиче један додаток у изради свега доброг, па и доброг мача, а који не може изрећи ни једна рецептура.

Тај додаток је **приступ** ковању.

Прави мајстор наручени мач израђује **за новац** али никад не **због новца** јер зна да добар мач не кује добро плаћање већ добар рад и да дело не настаје из поруџбине већ из унутрашње ватре која гори и кад поруџбине нема.

Свако врсно дело се, зато, од обичног или лошег увек разликује само по једном неухватљивом поклону мајстора наручиоцу: вишку који се не може ни израчунати ни платити - духу оплемењујуће љубави с којим је чинио и који из учињеног зрачи јер а *„Љубав је глава сваке врлине“* (Константин Филозоф).

Док практични интереси покрећу само трговање недостижни *идеали* надахњују постојање човека *пламеном* што покреће свако мајсторство *„... јер ми смо ту вечнога ради.“* (Гете).

Зато су неки мачеви добри а неки лоши, неки мачеваоци добри а неки лоши, нека људска дела и поступци безвредни а неки се уздижу изнад сваког вредновања.

Практично и корисно заслужују сваку похвалу и поштовање пошто *„пуно мудрости, радости и лепоте има у хлебу“* - али за стомак и гладног, и када су **средство** а не **сврха** постојања, јер како рече Христос *„не живи човек само од хлеба...“*

*

Сваког тренутка треба радити на оплемењивању крволочних техника борбе јер свака вештина која је средство убијања и сакаћења, усмерена ка нескладу и деструкцији се увек и неизбежно на мноштво начина окреће против онога ко је користи јер *„Оно што сејеш то и жањеш.“*

*

Има ученика који брзо одустају од учења мачевања уколико за кратко време не постигну успешно „практичне резултате“.

Суштину учења и делања, међутим, не чини толико корисни резултат - добит и напредовање колико стремљење које у било чему ИСПУЊАВА човека дајући његовом животу смисао, арому и вредност, јер, како то каже Гибран Кахлил:

„Чезња за рајем је сама по себи рај.“

Циљ учења и делања, дакле, није увек и само нека употребна „корист“ и „резултат“ већ и буђење узвишеног у човеку кроз стремљење некуд..., до чега се можда никад и не може стићи.

Стремљења и идеје тако људско постојање испуњавају и оплемењују водећи га од видљивог, опипљивог, баналног и приземног ка невидљивом, бесконачном и недостижном - од оног дохватљивог ка оном чему се једино можемо дивити.

*

У компетитивном мачевању и живљењу људи
се увек воде „хајлендерским" геслом КОНФРОНТАЦИЈЕ:
„Може бити само један".

Овакав варварски приступ мачевању и животу његове учеснике, међутим,
увек осуђује на проклетство непрекидне борбе „свих против свих",
мржњу, раздор, гнев, неспокој, немир, супарништво, подозрење, прогон и
насиље у бескрају „одсецања глава".

Насупрот томе у некомпетитивном мачевању
и живљењу људи се држе гесла САРАДЊЕ:

„Contraria sunt complementa" - супротности се допуњују.

За њих слога у борби ствара добро мачевање и живљење јер:

„Оно што је једно другом супротно сједињује се и из различитих звукова настаје
најлепша хармонија..." (Хераклит),
„Супротне напетости крајева тек кад се споје у лџк одапињу стреле" (Лао Тсе)
и "Наспрамни стубови сједињени у лџк држе грађевину"
(Микеланђело).

*

Неки тврде да је први учитељ мачевања био ђаво
јер је Каина научио да изводи бод имброкато, који је овај искористио да
убије брата Авеља.

То је, међутим, половична – ђаволска истина.

Каин је, заправо, прво био ученик Бога, али лош ученик јер
у имброкату није тежио божанском – постизању перфекције и савршенства
покрета тела и мача – идеалном, већ његовој баналној и
користољубивој злоупотреби.

Тако је Каин, не желећи да служи вештини и недостижном већ да они служе њему,
употребио имрокато за убиство а не за лепоту, племенитост и самоусавршавање,
и заједно са својим мачевањем отпао од божанског у ђаволско.

На исти начин су настале не само две врсте мачевања, две врсте мачевалаца
већ и у свему осталом и две врсте људи.

И као што човек неизбежно тоне у животињско уколико свој живот и оно што чини не
тежи да оплемени уздицањем изнад приземног и баналног,
тако и мачевалац уколико своје мачевање не уздиже према лепоти и идеји
чисте вештине неизбежно себе и своје мачевање срозава у варварство.
Све се увек и неизбежно дегенерише и пропада у ђаволско уколико му његова
егзистенција уједно није и пут за неку трансценденцију.

*

„У сваком човеку је и Бог и ђаво."

(Фјодор М. Достојевски)

„Да ли сте ви потомци Гетеа или
Атиле?" (Ромен Ролан)

Постоје људи везани кореном за земљу и окренути само животу у тој
хоризонтали. Но, постоје и људи кореном везани за земљу али и окренути од земље –
вертикали, јер „Сети се да погледаш горе у звезде, а не само у своја стопала." (Стивен
Хокинг).

За прве је приземно, реално и сам човек мера свега – „само ја, овде и сада“; за друге је мера свега идеално – веће од човека и трагање за већим од себе самог, јер, „Шта је човјек, а мора бити човјек. Тварца једна што је земља вара, а за њега види није земља“ (Њјегош).

И све што било ко чини он огледа у том дволиком огледалу – па и сви мачеваоци своју вештину. Једни је гледају кроз профану приземност у сврху корисне употребљивости и везивање за реално (убијање или такмичење), дакле, покретано биолошким, свођењем на телесно, инстинкт и рефлекс, кретањем ка практичном и коначном у вештини – путем који води њеној техничкој банализацији и етичкој варваризацији: њеном обездуховљењу.

Други све што чине, па и вештину мачевања, не гледају у тој димензији хоризонтале већ теже, покретано духовним у човеку и кретањем према идеалном и бесконачном у вештини, путу који води вертикали њеног техничког богађења и етичког оплемењивања – њеном одуховљењу.

За њих тек тада - када је постало непрактична, „нереална“ и „онострана“ борилачка уметност, мачевање тако освештаног, узвишеног и култивисаног карактера, може се спустити ка реалној, „овостраној“ и профаној употреби јер као такво више неће бити дивљачко оруђе варваризације човека већ божанско оруђе његовог оплемењивања.

У свему што човек чини, одувек и заувек, на крају, ипак, остају само два избора: култура или дивљаштво, уметност или баналност, божанско или анимално, стваралачко или рушилачко, живот или ништавило... - Донкихотство и испуњеност или Раскољниковство, тривијалност, беспуће, бесмисао и празнина.

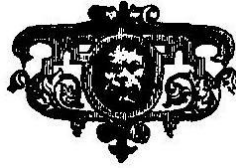

„Витез, смрт и ђаво“, Албрехт Дирер 1513-14.

Овој гравири је Еразмо Ротердамски посветио мисао:

„Не силази с пута истинског, колико год да је тежак и какве год се утваре испречиле на њему.“

Е П И Л О Г

„Пошто је наш клан повезан са борилачким вештинама говорио сам у вези са мачевалаштвом; али све што сам рекао не би требало да се ограничи само на борилачке вештине. Сви Путеви су попут овога" (Јагју Муненори, *Животодавни мач*, 1632).

Мисија у свакој делатности се испуњава тек кад се чини тако да и та делатност испуњава своју мисију у *Свему* јер на правој висини све се стиче у Једно.

Савремени свет у коме је суштина живота брзина, агресивност, површност и нестрпљење... уједно је и свет у коме се и мачевање свело на брзину, агресију, нервозу и инстинкт. *Савремени свет* у коме је грабеж око стећи и имати што више једини циљ уједно је и свет у коме је освојити што више погодака и стећи што више медаља једини циљ мачевања. *Савремени свет* у коме се све мери ефикасним и корисним уједно је и свет у коме се у мачевању све мери само учинком на такмичарском тржишту глобалног спорта. *Савремени свет* у коме је једини однос према свему и сваком само конкурентска борба око победе уједно је и свет у коме се мачевању и другом мачеваоцу прилази само као средству престижа, конкуренције и доминације. *Савремени свет* у коме је највећа радост чулно уживање у видљивом и физичком уједно је и свет у коме се у мачевању задовољство налази само у физиолошкој опијености адреналином телесне борбе. *Савремени свет* у коме су храмови културе и лепоте тржни центри и самопослуге уједно је и свет у коме је сав дух мачевања *бездуховност*, а напредак и лепота само у производњи и потрошњи све новије и разноврсније опреме за мачевање.

Савремени свет, савремени човек и савремено мачевање су на сваком кораку усклађени плешући једну исту *лошу* игру уз једну исту *лошу* музику. Но, такав свет и такво мачевање се морају једном нужно - кад њихови *нагомилани отрови* почну стварати грчеве животу, тргнути у својој болести и угледати празнину и ружноћу у себи и око себе. Тај ТРЕНУТАК одбацивања савременог и кретање ка уметности је неизбежан јер тежња врсном делању и врсном постојању се налази уткана у инстинкт за вредно и вечно постојања.

У избору мачевања којим ћеш се, дакле, бавити, као и у сваком другом избору, све ти је дозвољено. Питање је само цене коју си спреман а коју мораш за ту своју слободу унапред, истовремено или након тога платити. Вештину којом се бавиш, или било шта што чиниш, не користи зато на своју штету - тако да се окреће против тебе самог, јер сви твоји избори и поступци одјекују целим светом пошто све је повезано па ти се увек на најразличитије начине и враћа. Све што чиниш, дакле, и себи чиниш, а „*Зло добра никад донети неће*“. Главно гесло савременог неоварварског доба

супарништва и престижа: „Брже, јаче, више“, стога, није пут који води у ДОБРО вештине већ пут у беспућа нестрпљења, похлепе и таштине јер тамна страна човека увек води само у тамну страну вештине.

Зато нека „Твоји циљеви су уметност и наука, твој живот - љубав и образовање. И да не знаш, на путу си ка религији“ (Фридрих Шлегел) јер „Уметност је земаљска сестра религије. Имамо ли срца да је чујемо, бићемо уздигнути и продуктивни.“ (Адалберт Стифтер).

*

проф. Александар Станковић,
учитељ мачевања
Школе мачевања „Свети Ђорђе“
Београд, 2016
www.macevanje.org

